

Aanval (1993)

Sieth Delhaas

KRO, In: 'dingen die gebeuren' en M/V Magazine, dinsdag 30 en woensdag 31 maart 1993

De kerk heeft de eerste vijftien eeuwen van haar bestaan heksenwaan afgewezen. Vijftien eeuwen lang heeft de westerse kerk zich verzet tegen waandenkbeelden. Aan het eind van de vijftiende eeuw echter bezweek de kerk. Paus Innocentius de VIII ondersteunde toen de heksenwaan met een pauselijke bul. Hij bevestigde daarmee het minutieuze werk van twee dominicaner monniken en inquisiteurs, die de kenmerken van hekserij te boek hadden gesteld.

Drie eeuwen van geweld volgden.

Miljoenen mensen, voor het merendeel alleengaande vrouwen, werden door deze waan op gruwelijke wijze vermoord.

Dit alles gebeurde in een tijd dat natuurrampen, hongersnood, geslachtziekten, epidemieën en oorlogen de mensheid van Europa in verwarring brachten. De zondebok werden de heksen. De kerk had na eeuwen een grens overschreden.

Vandaag wordt opnieuw een grens overschreden.

Terwijl hun collega onder de valbijl ligt, geven aartsbisschop Simonis en bisschop Bomers op 11 en 14 maart hun medewerking aan een conferentie van rechts-radicalen rooms-katholieken. Afkomstig uit Europa en de V.S. verzamelden zij zich in het Brabantse Helvoirt om hun Heksenhamer vast te leggen.

Vandaag richt deze zich tegen het kwaad van abortus, anticonceptie, sterilisatie, euthanasie, homoseksualiteit en feminisme.

Bisschop Simonis opende als prelaat al eerder zijn aanval op feministische theologie. Eind 1986 benoemde hij deze tot een gevaar voor de kerk.

Door zijn aanwezigheid op het Pro-Life-congres weten we dat hij daarmee doorgaat. Zijn aanwezigheid maakt zijn betrokkenheid bij de waanideeën helder.

Wakkere leden van het antifascisme-front hebben door een lawaaidemonstratie voor de poorten van de vergaderplaats, er voor gezorgd dat dit congres en de betrokkenheid van de bisschoppen, niet verborgen bleef.

Uit het verleden is bekend dat kerkelijke inquisiteurs nooit zelf brandstapels aanstaken. Daarvoor waren de schout en zijn ridders.

Moderne schouten en hun ridders staan vandaag klaar om brandstapel-voorbereidende hand- en spandiensten uit te voeren. Zij doen dat met uitspraken over kampementen en lijfstraffen, dreigementen met financiële maatregelen tegen jongeren of onder-de-maat-blijvende ouders.

Van alleengaande oudere vrouwen pakken zij waardigheid en leven af. Waanbeelden en angst gaan met de tijd mee.

Houtkap in Navajoland (1992)

Sieth Delhaas

Nieuwsbrief (organisatie niet bekend), september 1992

Tegen het eind van de vorige eeuw creëerden antropologen en romanschrijvers het beeld van de Indiaan als nobele wilde. Vandaag menen vele milieuactivisten, dat van de Indianen alleen de nieuwe inspiratie kan komen, om in een juiste verhouding te leven tot de Schepping. Zo eenvoudig liggen de zaken echter niet.

Een treffend voorbeeld daarvan is de controverse in het Navajo-reservaat (New Mexico, Arizona, Utah, Colorado) tussen het reservaat gouvernement en de milieubeweging.

Adella Begave (30), verpleegkundige, is lid van Navajo 'Citizens Against Ruining Environment' (CARE).

Tijdens ons verblijf in Ganado, een kleine plaats in het Navajo reservaat, hadden we een ontmoeting met Adella Begave in de tuin van het 'missie-ziekenhuis' .

Slechts 3.6% van het 15 miljoen acres grote Navajo reservaat bestaat uit bos dat groeit op onder andere The Black Mesa en de Chuska Mountains. Honderd jaar geleden is met de houtkap op deze bergen begonnen door het Bureau of Indian Affairs. een afdeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken in Washington.

In 1958 werd Navajo Forest Products Industries (NFPI) opgericht. Een onderneming die volledig eigendom is van het Navajo-gouvernement.

Vanaf 1963 is de houtkap vol continue gestart, wat betekent dat er dag en nacht wordt gewerkt, waarbij vier maal zoveel wordt gekapt als verantwoord is voor het behoud van de bossen. Omdat de kap veel te snel gaat en de Ponderosa dennen een groeitijd nodig hebben van ca. 120 jaar, is de NFPI, in haar honger naar hout, nu ook begonnen veel jongere bomen te kappen.

CARE heeft behalve de te omvangrijke houtkap van het overheidsbedrijf nog meer punten op haar lijstje. De denigrerende opmerkingen van president Zan over hun bezwaren als 'onprofessioneel gezeur', gaan niet op. CARE heeft namelijk een bosbouwkundig bureau een onderzoek laten doen, die hun aanklacht tegen het Navajo-gouvernement ondersteunt. Bovendien wil CARE dat er een veel breder onderzoek door de overheid wordt gedaan. dat niet alleen rekening houdt met milieuaspecten, maar ook met de gevolgen van de vernietiging van het bos voor de Navajo-godsdienst. De beide bergen waar het om gaat zijn heilige bergen. Door de kap verdwijnen ook de planten die gebruikt worden voor ceremoniële doeleinden. Adella Begave zegt: 'Het gaat niet alleen om een biologische erosie, maar ook om de culturele en religieuze erosie van onze natie.' Ze verwijt president Zan. dat hij met twee monden spreekt. Overal waar hij komt doet hij alsof zijn gouvernement de religieuze gebruiken van

*A Walk
across America*

zijn volk serieus neemt, maar in de praktijk handelt hij overeenkomstig de instelling van de 'Anglo's'.

Anglo's is de naam voor Europese Amerikanen, die vooral door de Navajo's met wantrouwen worden bekeken, omdat zij vanouds alles hebben geroofd en voor 'money-mak1ng' hebben gebruikt dat voor de Indiaanse naties heilig is. Een van de onderhandelingspunten tussen CARE en president Zan is dan ook, dat de twee non-Navajo's, die een invloedrijke post hebben op het Navajo Forestry Department en de NFPI, worden verwijderd.

Dankzij vele kritische jongeren, die bereid zijn te luisteren naar de wijsheid, die de 'ouden' hebben bewaard, wordt wat de Europese Amerikanen 500 jaar geleden zijn begonnen, steeds minder geaccepteerd.

In die zin heeft de ' christelijke traditie' te leren van de Amerikaanse 'natives', dat zij in hun orale heilige traditie meer respect tonen voor wat de Grote Geest heeft geschapen, dan de Christenen in hun vele geschriften ooit hebben gepresteerd.

Een duurzame toekomst voor de Zuni-indianen (1992)

Sieth Delhaas

Bijeen, oktober 1992

Vanaf Albuquerque leidt de route van de European Peace Pilgrimage '92 (EPP) voorlopig door allerlei indianenreservaten. Soms zijn het reservaten rondom pueblo's (dorpen), waarin deze volken al duizenden jaren wonen. Soms zijn het gebieden waarin het volk, zoals de Navajo's en de Apachen in de vorige eeuw door de regering van de Verenigde Staten van Amerika, van een zwervend bestaan zijn gedwongen tot een leven op een gebied binnen vastgestelde grenzen.

Compensatie

James Enote (37), sinds 1990 projectleider van het Zuni Conservation Project, legt de pelgrims tijdens hun verblijf in het reservaat uit welke plannen zijn volk heeft voor het gebied dat het nu bezit. Vijftien jaar geleden zijn de Zuni's begonnen materiaal te verzamelen om aan te tonen dat hun grondgebied in het verleden vele malen groter is geweest en dat de regering in Washington schuldig is aan wanbeleid en eraan heeft meegewerkt, dat grote maatschappijen en particulieren zonder toestemming van of vergoeding aan de Zuni's hun land voor eigen winstbejag hebben gebruikt.

Op een heel bijzondere manier hebben de Zuni's hun bewijsmateriaal verzameld. Met behulp van de kennis van de eigen geestelijke leiders, archeologen, antropologen, verhalenvertellers, en door gebeden, gedichten en liederen uit het huidige gebied te vergelijken met die van plaatsen, die volgens de Zuni's hun vroeger ook toebehoorden, hebben zij een indrukwekkende hoeveelheid materiaal verzameld en dit de rechter voorgelegd. Na tien jaar voorbereidend werk en procederen hebben zij de erkenning van hun voormalige rechten gekregen en heeft de overheid hun een bedrag van \$25.000.000 uitbetaald voor het verlies van, en de schade toegebracht aan hun huidige grondgebied.

Overeenkomst

In tegenstelling tot wat er bij dergelijke schadevergoedingen bij andere inheemse volken vaak gebeurd, namelijk verdeling van het bedrag per hoofd van de bevolking, stichtten de Zuni's een fonds voor het Zuni Conservation Project. Met de rente daarvan willen zij plannen voor de toekomst ontwikkelen.

De staf van het project bestaat uit veertig personen, voor het merendeel Zuni's. Omdat de Zuni's van oudsher een matriachale traditie hebben, zijn vrouwen verzekerd van een gelijkwaardige inbreng. James Enote vindt het een slechte zaak, zoals hij zelf opmerkt, dat er voor de staf te weinig gekwalificeerde vrouwen beschikbaar waren. De afdeling

‘ondersteuning’ van het project, bestaat echter geheel uit vrouwen. Om zo snel en zo efficiënt mogelijk te kunnen werken, wordt elke veertien dagen een nieuw tijdsplan opgesteld.

Inventarisatie

Begin 1993 moet het ontwikkelingsplan rond zijn. Tot die tijd is er gigantisch veel werk te verzetten. Er wordt over het gehele gebied geïnventariseerd welke planten en dieren er op verschillende tijden van het jaar te vinden zijn, hoe ver de erosie ingrijpt in het landschap en na elke zware storm wordt de nieuwe schade opgemeten en met kleine ingrepen gepoogd grond terug te winnen. De medewerkers maken bij hun uitgebreide werk gebruik van de meest moderne methodes en instrumenten. Daarnaast worden deskundigen van andere inheemse volken uit bijvoorbeeld India, Tibet en Thailand geraadpleegd die ervaring hebben met soortgelijke ontwikkelingsplannen. Enote: ‘De VS-regering heeft ook plannen voor ons klaar liggen, maar wij willen ons eigen plan realiseren dat gebaseerd is op de waarden en de culturele erfenis van ons eigen volk. Dat plan moet tegelijkertijd instaan voor een duurzame sociale, ecologische en economische ontwikkeling. Als alle dingen hun plaats hebben, dan zal alles gebeuren zoals het moet zijn.’

Crazy World (1992)

Sieth Delhaas

Bijeen, september 1992

Hoe vaak zijn de woorden 'crazy world' al niet neergeschreven in de brieven die de pelgrims naar Europa sturen? Er spreekt verlegenheid uit. Een crazy world te midden van gastvrijheid, of andersom misschien.

Je voorbereiden op de pelgrimstocht of er middenin zitten, betekent lezen over dat wonderlijke Amerika. En lopen in die wereld is je absoluut crazy gedragen.

De filosoof Jean Beaudrillard schrijft in zijn boek *Sideraal* over Amerika:

'Wanneer je uit de auto stapt, bega je een misdaad. Zodra je gaat lopen ben je, net als een zwerfhond op de snelweg, een gevaar voor de openbare orde. Alleen immigranten uit de Derde Wereld hebben het recht om te lopen. Voor de anderen zijn het lopen, de vermoeidheid, de spierarbeid zeldzame weldaden geworden, 'services' waarvoor je veel moet betalen.'

En de pelgrims lopen maar! 3500 kilometer van de 4200 zitten er nu op.

De presidentsverkiezingen zijn merkbaar in de ter dood veroordelingen. De doodstraf is populair in de V.S. en het aantal executies is dit jaar in sommige staten verdubbeld, wat tegenstanders wijten aan deze verkiezingen.

In Little Rock, de residentie van Bill Clinton, hebben de pelgrims geprotesteerd tegen de executie van een 25-jarige man, die op zijn achttiende een moord zou hebben gepleegd. Het bewijs dat deze man werkelijk de dader was, stond zeer zwak. Als gouverneur heeft Clinton de macht de straf in zijn staat te voorkomen. De gastheer waar de pelgrims die nacht logeerden, denkt dat Clinton zelf niet voor de doodstraf is, maar dat hij dit als presidentskandidaat moeilijk met zoveel woorden kan uitspreken. Is dat de handelsgeest, die de hedendaagse burgers van de V.S. hebben overgehouden van hun Europese voorouders?

In dit Columbusjaar valt de nadruk wel erg op het aandeel van Columbus, de Roomse koningen en de toenmalige paus bij de verovering van de Nieuwe Wereld. Wat de Verenigde Staten van Noord-Amerika betreft, is de geschiedenis toch heel anders gelopen. Daarover vertelt Philippe Jaquin in *De Indianen van Noord-Amerika*. Het boekje bevat talrijke historische afbeeldingen van veroverende Europeanen, pelsjagers, bevers, kleurig beschilderde en getooide Indianen. Al rond het jaar 1000 brachten de Vikingen een bezoek aan die streken. Vijfhonderd jaar vergat Europa 'Vinland'. Maar toen zeilschepen en kompas betrouwbare instrumenten werden en de goudkoorts de aderen van Europese mannen in vuur zette, zagen de Indianen steeds vaker de grote schepen van Engelsen, Fransen en Hollanders aan hun horizon.

De grote hoeveelheid vis voor de kusten van het latere Newfoundland trok de vreemdelingen aan die in het Europa van die dagen met grote voedseltekorten kampten. Wat begon met een

*A Walk
across America*

voorzichtige ruilhandel: otter- en bevervellen in ruil voor priemen, messen, versleten lappen, brood en brandewijn, eindigde in luttele eeuwen in ziekte, dood en bijna-uitroeiing.

De handelsgeest van de Europeanen bleek een boze te zijn.

Aan de bron van de nucleaire keten (1992)

Sieth Delhaas

pelgrim voor 2½ maand, van Albuquerque tot de Nevada Test Site.

Nieuwsbrief *Vrouwen voor vrede*, september 1992

In Europa ligt de angst voor kernenergie en -wapens meestal aan het einde van de keten: het afval en de exploderende bom. Bij menig inheems volk in Noord Amerika ligt de angst en de dood echter aan de bron van de keten: de delving van uranium. Voor de pelgrims van de European Peace Pilgrimage '92 (EPP) sprak Phillip Harrison Jr. uit Shirrock New Mexico, Navajo en voorzitter van het Uranium Radiation Victim's Committee.

*A Walk
across America*

In 1947 begonnen o.a. de Kerr Mc Gee Co. en de Radium Corp. Soc. in opdracht van het ministerie van Energie van de V.S. uraniummijnen te exploiteren in het Noorden van de Navajo-reservaat. Het erts was bestemd voor de aanmaak van kernbommen. “De Navajo’s die in deze mijn gingen werken wisten niets af van stralingsgevaar bij hun werk. Ze waren ongeschoold en niemand vond het nodig hen voor te lichten over de gevaarlijke positie waarin ze verkeerden. In de loop van de tijd kregen ze allemaal longkanker of andere ernstige afwijkingen. Intussen zijn er driehonderd mijnwerkers overleden.

“Ons comité probeert financiële schadevergoeding te krijgen voor de nog in leven zijnde mijnwerkers en de weduwen van de overledenen. Wij willen bewijzen zien te vinden via ziekenhuizen en artsverklaringen, dat deze mensen door straling stierven en anderen ernstig ziek zijn,” aldus Harrison.

Na twintig jaar zwoegen met kleine beetjes geld, dat de Navajo’s via de opbrengsten van sporttoernooien bij elkaar proberen te krijgen, is in oktober 1991 de “Compensation Act” betreffende de Navajo-mijnwerkers door de regering in Washington getekend. Intussen zijn er aan vier weduwen van mijnwerkers schadeclaims uitbetaald, terwijl het in feite om honderden gaat. Van de \$100.000 die per slachtoffer worden geëist, gaat tien procent naar de advocaten om deze ingewikkelde zaken voor de rechtbank te behartigen.

Nu er meer bekendheid komt over de gevolgen van straling door gewonnen of toegepast uranium, is het de Navajo’s duidelijk geworden dat ook de vele kinderen die in die jaren vlak na de geboorte of in hun vroege jaren overleden of mismaakt werden geboren, slachtoffers zijn van het werk van hun vaders. Het comité verwacht nog jaren bogen wede waarvoor geen fondsen beschikbaar zijn.

De pelgrims van de EPP’92 hebben toegezegd het verhaal van de Navajo mijnwerkers door te vertellen in Europa in het besef, dat Europese volken zich vijfenveertig jaar hebben laten ‘beveiligd’ door wapens waaraan de gezondheid en het leven van vele honderden Navajo’s ten onder is gegaan.

Secretary Uranium Radiation Victim's Committee, P.O. box 1526, Shiprock, N.M. 81420.